

دستورالعمل اجرایی

شناسه واریز | تیرماه ۱۳۹۹ | V. 2.1.0.2

معرفی سند

عنوان سند:			دستورالعمل اجرایی : تکمیل اطلاعات سازمان		
کارفرما:			بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران		
مجری:			شرکت خدمات انفورماتیک		
نشانی بانک مرکزی :			تهران - خیابان فردوسی روبه روی سفارت آلمان اداره معاملات ریالی بانک مرکزی کد پستی 1135931496		
تلفن:			52858000	فکس:	66734024
ایمیل سازمان بهداد:			behdad@isc.co.ir	تایید فکس	64463285

تاریخچه سند

عنوان :	شناسه واریز
شرح :	آشنایی با شناسه واریز و انواع شناسه
نسخه :	V. 2.1.0.2

نیازمندی ها

دریافت اطلاعات اولیه شناسه واریز از خزانه داری کل / خزانه معین و ابزار تولید شناسه واریز

مستندات قانونی:

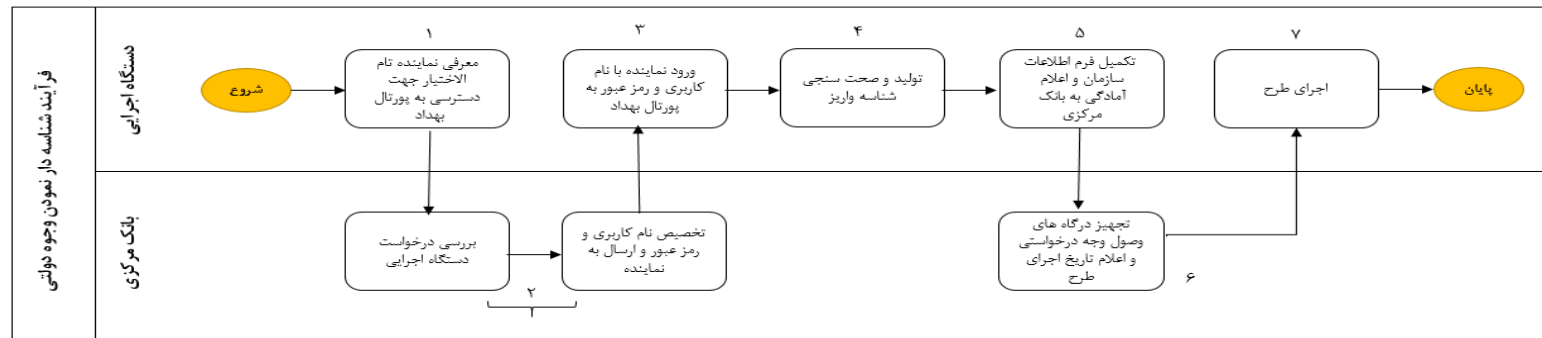
به استناد بند "ب" ماده (۱۷) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بند "الف" ماده (۲۰) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، به منظور ساماندهی حساب‌های دولتی در شبکه بانکی کشور و ایجاد تمرکز لازم در بانکداری دولت توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، همچنین تأمین مصالح ملی کشور در خصوص احصاء صحیح درآمدهای دولت، دستیابی به آمار و اطلاعات دقیق و به‌موقع از حساب‌های درآمدی دولت، کنترل مناسب گردش حساب‌های هزینه‌ای، کنترل هر چه بیشتر نقدینگی، ممانعت از استفاده نادرست از منابع دولتی، شفاف‌سازی و ایجاد امکان نظارت بر خط بر کلیه حساب‌های دستگاه‌های اجرایی و کاهش اثرات منفی عملیاتی مالی دولت بر نظام بانکی کشور؛ دستگاه‌های اجرایی مشمول ملزم به انتقال حساب‌ها اعم از تمرکزی و پرداخت از شبکه بانکی به بانک مرکزی گردیده‌اند.

از این‌رو شیوه‌نامه حاضر به تشریح و تبیین اقدامات و فرایندهای پیش روی دستگاه‌های اجرایی به منظور پیوستن آن‌ها به پروژه ملی انتقال حساب‌های دولتی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، خواهد پرداخت.

اقدامات و فرایندهای مرتبط با حساب‌های تمرکزی مفتوحه نزد بانک مرکزی

حساب‌های تمرکزی و سپرده؛ حسابی است که بنا به درخواست دستگاه اجرایی و توسط خزانه‌داری کل کشور/خزانه معین استان در اجرای قانون بودجه و یا سایر قوانین و مقررات موضوعه اصل ۵۳ قانون اساسی، ماده ۳۹ قانون محاسبات عمومی کشور و بند ۵ ماده ۲۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲ بنام خزانه افتتاح می‌گردد.

حساب‌های درآمدی، حساب‌های خزانه‌داری کل کشور محسوب گردیده و دستگاه‌های اجرایی وصول‌کننده منابع دولت، صاحب حساب تلقی نمی‌گردند و حق برداشت از حساب‌های درآمدی بر عهده خزانه‌داری کل کشور می‌باشد و هیچ مرجع دیگری حق برداشت از حساب‌های مزبور را نخواهد داشت. دستگاه‌های اجرایی پس از افتتاح حساب تمرکزی نزد بانک مرکزی و به منظور حذف حساب‌های متعدد رابط درآمدی نزد بانک‌های عامل؛ می‌بایست از مکانیسم شناسه واریز به منظور وصول مستقیم و بی‌وقفه درآمدهای دولت به بانک مرکزی استفاده نمایند. بدیهی است شناسه فوق به عنوان اساس تفکیک، تمایز و شناسایی وجوه اشاره شده از یکدیگر، کاربرد خواهد داشت و از این‌رو طی نمودن فرایند آن توسط دستگاه‌ها؛ از اهمیت و حساسیت بالایی برخوردار خواهد بود. دستگاه‌های اجرایی به منظور وصول مستقیم و بی‌وقفه درآمدهای دولت با استفاده از مکانیسم شناسه واریز، لازم است به انجام اقدامات مطابق شکل ۱-۱ مبادرت نمایند.

شکل ۱-۱: فرایند شناسه دار نمودن حساب‌های تمرکزی و سپرده و تکمیل اطاعات سازمان

1. معرفی نماینده تام الاختیار توسط دستگاه اجرایی جهت دسترسی به پرتال بهداد:

برای این منظور لازم است ابتدا به پرتال بهداد به آدرس اینترنتی <https://behdadportal.cbinasim.ir> مراجعه فرمایید. پرتال بهداد کانال ارتباطی دستگاه‌های اجرایی و بانک مرکزی می‌باشد که به منظور دریافت مستندات، فرم‌ها و اطلاعات مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی جهت پیوستن به پروژه ملی انتقال حساب‌های دولتی، توسط بانک مرکزی راه‌اندازی شده است.

شکل ۱-۲: درخواست نام کاربری و گذرواژه پرتال بهداد

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹

شکل ۱-۳: ثبت مشخصات نماینده تام الاختیار جهت دریافت نام کاربری و گذرواژه پرتال بهداشت

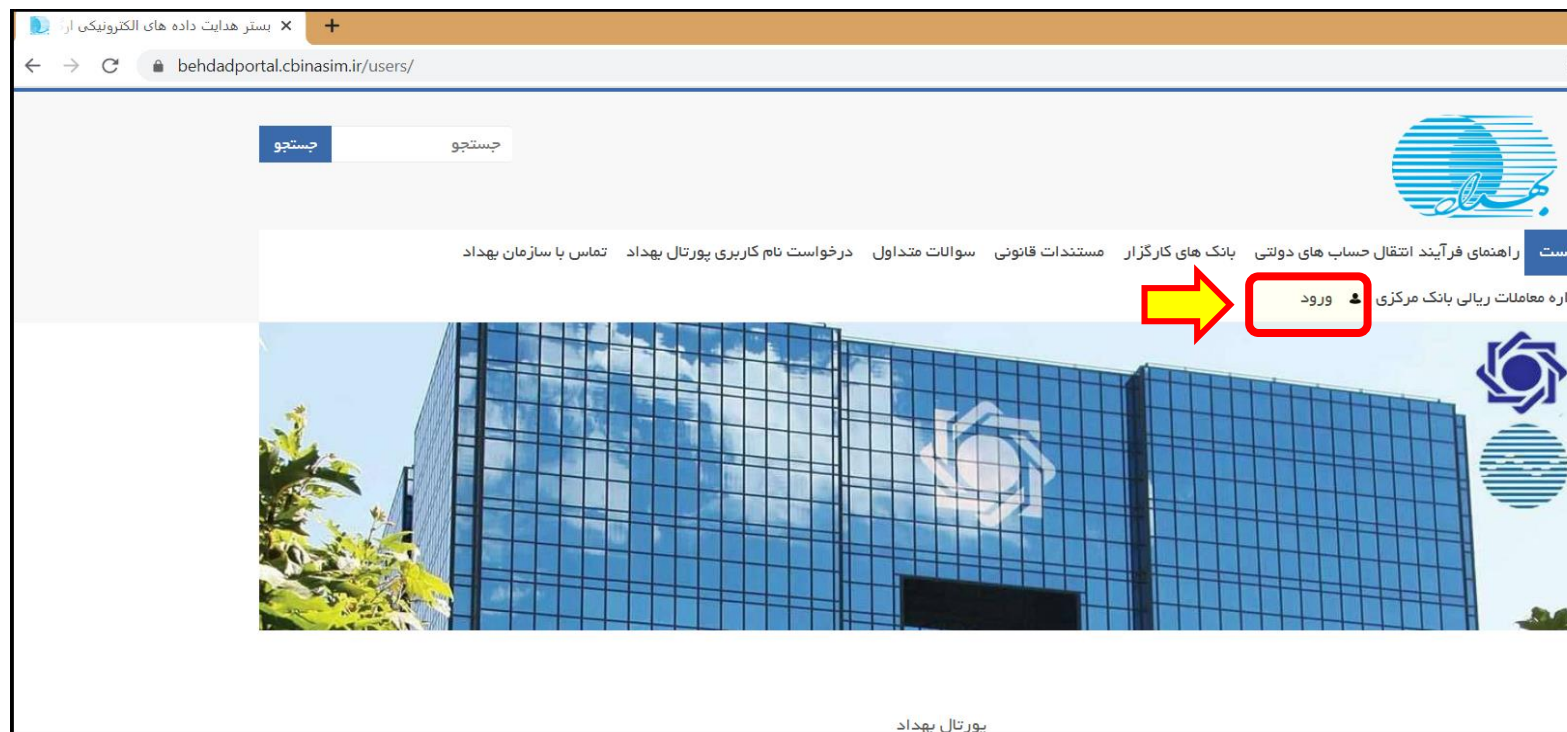
۱. بر تال یهداد کانال ارتباطی دستگاه‌های اجرایی و بانک مرکزی می‌باشد که به منظور دریافت مستندات، فرم‌ها و اطلاعات مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی جهت پیوستن به پروژه ملی انتقال حساب‌های دولتی، توسط بانک مرکزی راه‌اندازی شده است.

2. بررسی درخواست دستگاه اجرایی، تخصیص نام کاربری و رمز عبور پرتال بهداد و ارسال به ایمیل سازمانی نماینده دستگاه اجرایی توسط سازمان بهداد
3. ورود نماینده دستگاه اجرایی به پرتال بهداد با نام کاربری و رمز عبور اختصاصی

فرایند تولید شناسه واریز

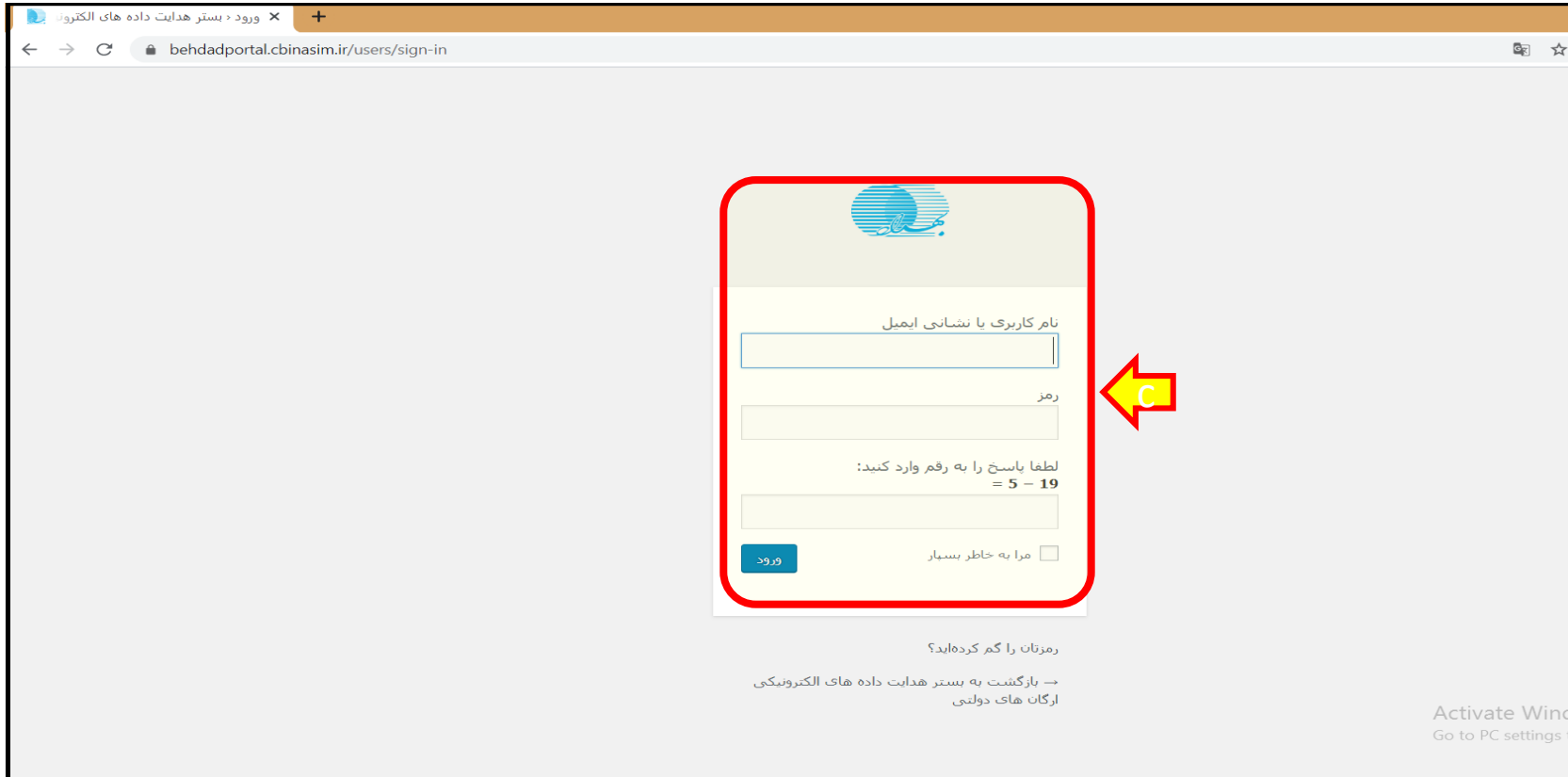
❖ ورود به سایت پورتال بهداد

برای این منظور لازم است ابتدا به پرتال بهداد به آدرس اینترنتی <https://behdadportal.cbinasim.ir> مراجعه نمایید سپس دکمه ورود به پورتال بهداد را انتخاب نمایید.

شکل ۱-۴: دکمه ورود نام کاربری و گذر واژه پورتال بهداد

- ❖ وارد کردن نام کاربری و رمز
- ❖ انتخاب دکمه ی ورود

شکل ۱-۵: ورود نام کاربری و گذر واژه پورتال بهداد

شناسه واریز

شناسه واریز یک رشته عددی ۳۰ کارکتری است که به منظور ایجاد سهولت در جمع آوری وجوه و همچنین برقراری امکان شناسایی پرداخت کنندگان وجه به حساب دستگاه‌های اجرایی نزد بانک مرکزی تعریف می‌شود. شناسه مذکور حاوی اطلاعات مورد نیاز "خزانه‌داری کل کشور" و "دستگاه اجرایی مشمول" بوده و از ۴ بخش کد نوع شناسه؛ کد کنترلی؛ کد اعلامی از خزانه‌داری کل و کد در اختیار دستگاه اجرایی مطابق شکل ۱-۶ تشکیل می‌شود که در ادامه به توضیح اجزای تشکیل دهنده انواع شناسه‌های واریز پرداخته می‌شود.

الف	ب	ج	د
نوع شناسه	کد کنترلی	کد اعلامی از خزانه داری کل	کد در اختیار دستگاه اجرایی
شناسه واریز 30 رقمی			

شکل ۱-۶: ساختار شناسه واریز

نکته : ساختار کارکتر شناسه واریز برای حساب های تمرکزی درآمدی با حساب تمرکزی سپرده متفاوت می باشد.

شناسه‌های واریز با توجه به ماهیت و ساختار عملکردی خود به ۴ نوع مبلغ دار یا مستقیم، فارغ از مبلغ، تسهیم و سپرده تقسیم می‌شوند که لازم است هر یک از دستگاه‌های اجرایی با توجه به "نیازمندی خود در وصول و شناسایی درآمدها"، اقدام به انتخاب یک نوع شناسه و یا انواع شناسه نمایند. لازم به ذکر است دستگاه‌های اجرایی می‌توانند به فراخور ساختار و ماهیت وصول و شناسایی درآمدهایشان از انواع شناسه بسته به نیاز خود استفاده نمایند.

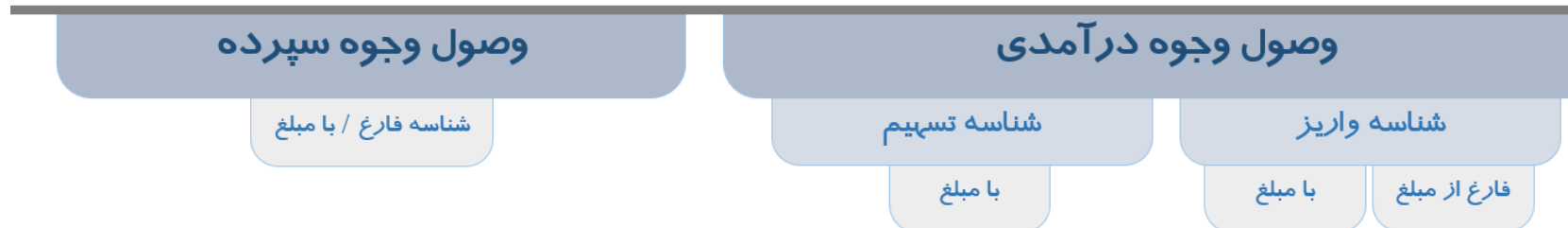
فرآیند انتخاب نوع شناسه

در این مرحله لازم است دستگاه اجرایی با توجه به نوع نیازمندی و ساختار وصول درآمدهای خود اقدام به انتخاب نوع شناسه/شناسه‌های واریز نماید. در ابتدا به صورت مختصر به تعریف شناسه و کاربرد آن در وصول درآمدهای دستگاه اجرایی پرداخته و در ادامه به نحوه تولید آنها به تفصیل اشاره می‌شود.

انواع شناسه واریز

شناسه ها چهار دسته اند، که دستگاه های اجرایی با توجه به نیازمندی های خود یکی از این شناسه ها را انتخاب و بر اساس آن شناسه های خود را تولید می نمایند.

- ❖ شناسه فارغ از مبلغ
- ❖ شناسه مستقیم (مبلغ دار)
- ❖ شناسه سپرده
- ❖ شناسه تسهیم

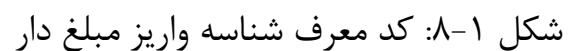
شکل ۱-۷ انواع شناسه واریز

1) شناسه واریز مبلغ‌دار یا مستقیم

در دستگاه‌های اجرایی که صحت مبالغ واریزی از سمت پرداخت‌کنندگان برای آن‌ها از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد؛ لازم است به منظور جلوگیری از بروز مغایرت مبلغی در حساب درآمدی دستگاه ذیربط از مکانیزم شناسه واریز مبلغ‌دار استفاده نمایند. مکانیزم این نوع شناسه به نحوی است که به ازای مبالغ مختلف، شناسه‌های متفاوتی تولید شده و امکان واریز مبلغی متفاوت از آنچه که دستگاه اجرایی با این نوع شناسه در اختیار پرداخت‌کننده قرار می‌دهد، وجود نخواهد داشت. دستگاه‌های اجرایی که از این نوع شناسه استفاده خواهند نمود، می‌بایست امکانات لازم جهت تولید شناسه را در محل‌های مراجعه پرداخت‌کنندگان (حضور/غیرحضور) فراهم نمایند. شناسه واریز بعد از تولید صحیح، قابل استفاده می‌باشد و نیاز اعلام به بانک مرکزی جهت فعال سازی را ندارد.

اجزای تشکیل‌دهنده شناسه واریز مبلغ‌دار به شرح ذیل می‌باشد:

بخش اول شناسه؛ کد تک رقمی است که معرف نوع شناسه واریز بوده و مهمترین بخش شناسه واریز را تشکیل می‌دهد. کد معرف شناسه واریز مبلغ‌دار، عدد ۲ و جایگاه آن در شناسه واریز مطابق شکل ۱-۸ می‌باشد.

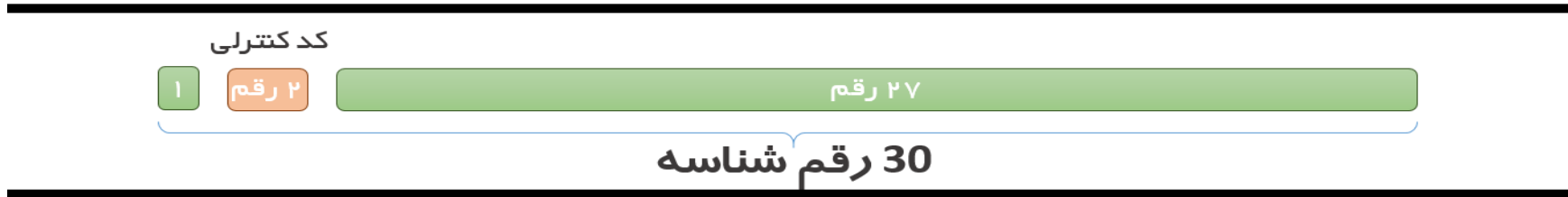
کد کنترلی

کد کنترلی شناسه‌های واریز حاوی دو رقم بوده و به وسیله نرم افزار تولید شناسه ساخته می‌شود. کد مذکور بر مبنای الگوریتم Verhoeff طراحی شده و از کاراکترهای موجود در بخش‌های سه گانه الف، ج، د و مبلغ جهت ساخت آن استفاده می‌شود. جهت تولید کد کنترلی لازم است پس از دانلود و نصب نرم افزار تولید شناسه واریز مبلغ‌دار از پرتال بهداد؛ با ورود ۲۸ کاراکتر باقیمانده و مبلغ تعیین شده به نرم‌افزار، اقدام به تولید کد مذکور نمایید. جایگاه کد کنترلی ۲ رقمی در الگوریتم ۳۰ رقمی شناسه واریز مطابق شکل ۹-۱ می‌باشد.

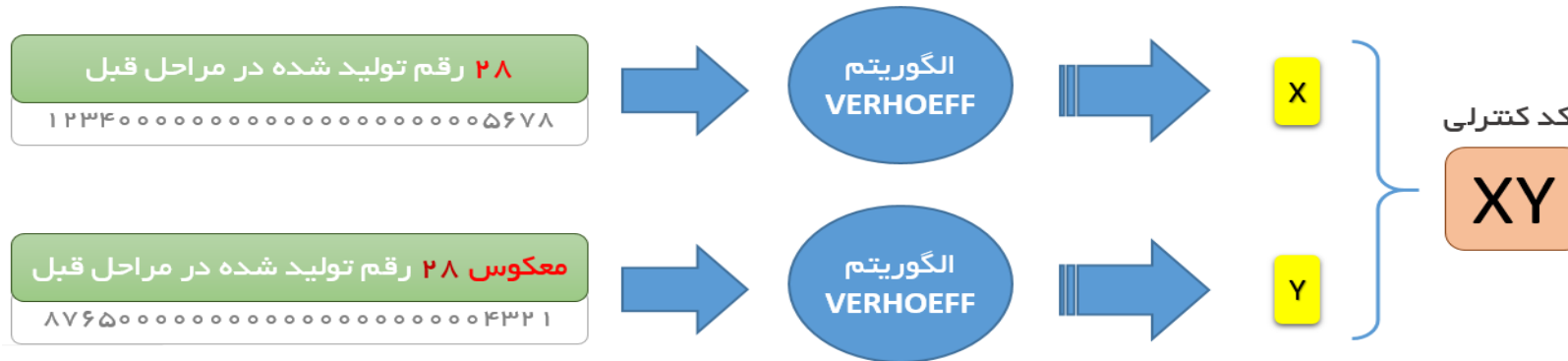
الف	ب	ج	د
نوع شناسه	کد کنترلی	کد اعلامی از خزانه داری کل (14 رقم)	کد در اختیار دستگاه اجرایی (13 رقم)

کد اعلامی از خزانه داری کل کد کنترلی

شکل ۹-۱: کد کنترلی شناسه واریز مبلغ دار

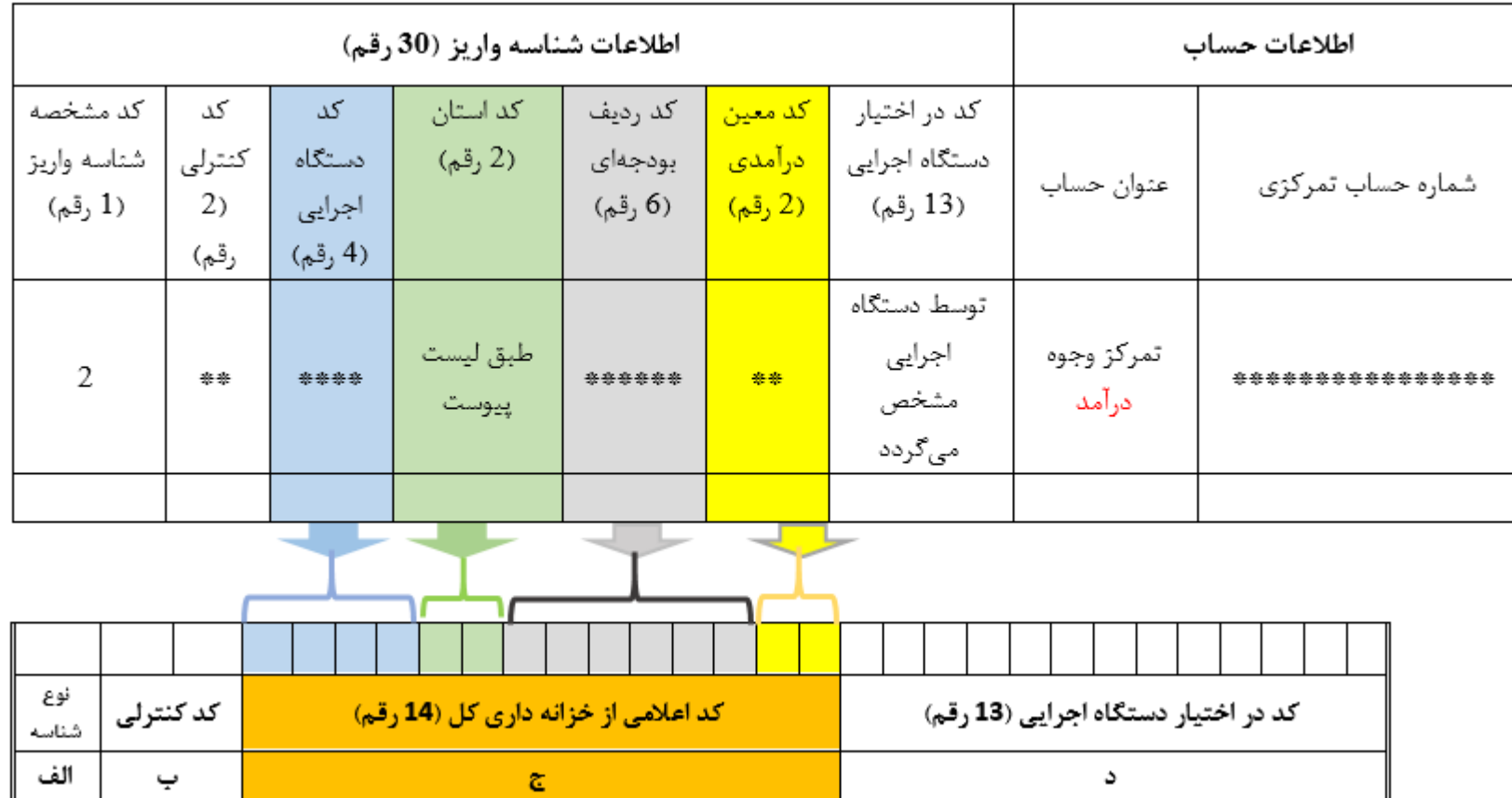

نحوه ی تولید کد کنترلی شناسه فارغ از مبلغ

شکل ۱-۱۰: کد کنترلی شناسه واریز

بخش از شناسه واریز، شامل ۱۴ رقم می باشد. لازم است دستگاه اجرایی مشمول از طریق مکاتبه با خزانه داری کل/خزانه معین استان اقدام به دریافت ارقام مذکور نماید. نحوه درج کد مذکور در ساختار شناسه واریز مطابق شکل ۱-۱۱ می باشد.

شکل ۱-۱۱: جایگاه کد اعلامی از خزانه داری کل در ساختار شناسه واریز

کد در اختیار دستگاه اجرایی

این بخش از شناسه واریز از ۱۳ رقم تشکیل شده و نحوه انتخاب و ساختار ارقام آن کاملاً در اختیار دستگاه اجرایی می‌باشد. دستگاه‌های اجرایی بایستی به نحوی ساختار این کد را تعریف نمایند که کد مذکور پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی آن‌ها باشد. به عنوان نمونه چنانچه لازم است دستگاه اجرایی از هویت پرداخت‌کنندگان وجوه به حساب درآمدی خود اطلاع یابند می‌توانند ۱۰ رقم از ۱۳ رقم در اختیار خود را مطابق شکل ۱-۱۲ به کد ملی پرداخت‌کننده اختصاص دهد. (کد ملی ذکر شده در شکل ۱-۱۲ به عنوان نمونه آمده است). پس از اخذ گزارش از مبالغ واریزی به حساب تمرکزی، شناسه‌های واریز می‌تواند نیازهای اطلاعاتی دستگاه اجرایی را مرتفع نماید.

الف	ب	ج	د
توقع شناسه	کد کنترلی	کد اعلامی از خزانه داری کل (رقم 14)	کد در اختیار دستگاه اجرایی (رقم 13)
			0 0 0 0 5 3 3 4 6 7 8 9 1

شکل ۱-۱۲: کد در اختیار دستگاه اجرایی

چنانچه ارائه‌ی خدمت در دستگاه اجرایی منوط به شناسایی عوامل مختلفی همچون کد شهرستان، کد نوع خدمت، کد دفتر ارائه‌کننده‌ی خدمت و ... است؛ دستگاه اجرایی می‌تواند چند رقم از ۱۳ رقم در اختیار را به کاراکترهای مورد نظر اختصاص دهد.

الف	ب	ج	د
توقع شناسه	کد کنترلی	کد اعلامی از خزانه داری کل (رقم 14)	کد در اختیار دستگاه اجرایی (رقم 13)
			6 5 4 3 2 0 9 7 1 2 3 4 5

شکل ۱-۱۳: کد در اختیار دستگاه اجرایی

در نهایت چنانچه کد اعلام شده از سمت خزانه داری کل، تکافوی نیازهای اطلاعاتی دستگاه اجرایی را می‌دهد؛ دستگاه اجرایی می‌تواند ۱۳ رقم در اختیار خود را به صورت ثابت به هر یک از ارقام ۰ تا ۹ اختصاص دهد. به عنوان نمونه به شکل زیر توجه فرمایید.

الف	ب	ج	د											
شماره	کد کنترلی	کد اعلامی از خزانه داری کل (14 رقم)	کد در اختیار دستگاه اجرایی (13 رقم)											
													1	1

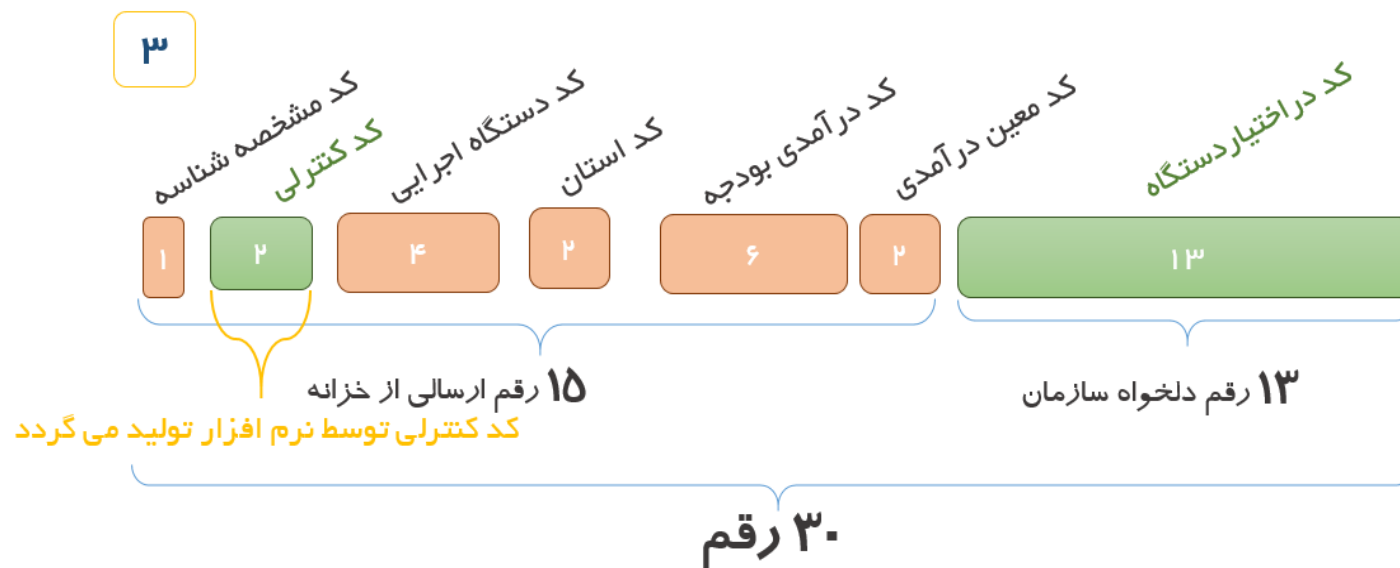
شکل ۱-۱۴: کد در اختیار دستگاه اجرایی

2) شناسه واریز فارغ از مبلغ

در دستگاه‌های اجرایی که به دلایلی امکان برآورد مبلغ دقیق برای هر واریزی وجود ندارد و اولویت با موضوع پرداخت (سرفصل حساب) می‌باشد؛ بایستی از شناسه واریز فارغ از مبلغ استفاده نمایند. و دستگاههایی که نیازی به تعریف شناسه بر حسب مبلغ وجود ندارد (امکان برآورد میزان مبلغ برای هر واریز وجود ندارد یا محاسبه مبلغ در شناسه موضوعیت ندارد و یا شناخت پرداخت کننده در اولویت نبوده و کلیه پرداختها ثابت میباشد) از این شناسه مشخص تعریف شده استفاده می‌گردد و کلیه واریزی ها با استفاده از این شناسه صورت می‌گیرد. این شناسه حاوی 30 کاراکتر است که از 5 بخش تشکیل شده است.

کد معرف شناسه واریز فارغ از مبلغ عدد ۳ و جایگاه آن در شناسه واریز مطابق شکل ۱-۱۵ می‌باشد

فارغ از مبلغ

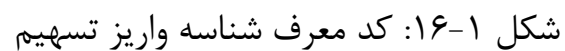
کد کنترلی توسط نرم افزار تولید می گردد

شکل ۱-۱۵: کد معرف شناسه واریز فارغ از مبلغ

3) شناسه واریز تسهیم

سومین نوع شناسه، شناسه واریز تسهیم می‌باشد و دستگاه‌های اجرایی که بر اساس قانون، درآمد آن‌ها پس از وصول به مقصد بیش از یک حساب واریز می‌شود، می‌بایست از شناسه واریز تسهیم استفاده نمایند در واقع دستگاه‌هایی که درآمد آنها به مقصد بیش از یک حساب وصول می‌گردد و درآمد بین دو یا چند حساب تسهیم می‌گردد باید شناسه خود را بر اساس الگوریتم شناسه مشتری تولید نماید، شناسه تسهیم وابسته به مبلغ می‌باشد.

کد معرف شناسه واریز تسهیم عدد 1 و جایگاه آن در شناسه واریز مطابق شکل ۱-۱۶ می‌باشد.

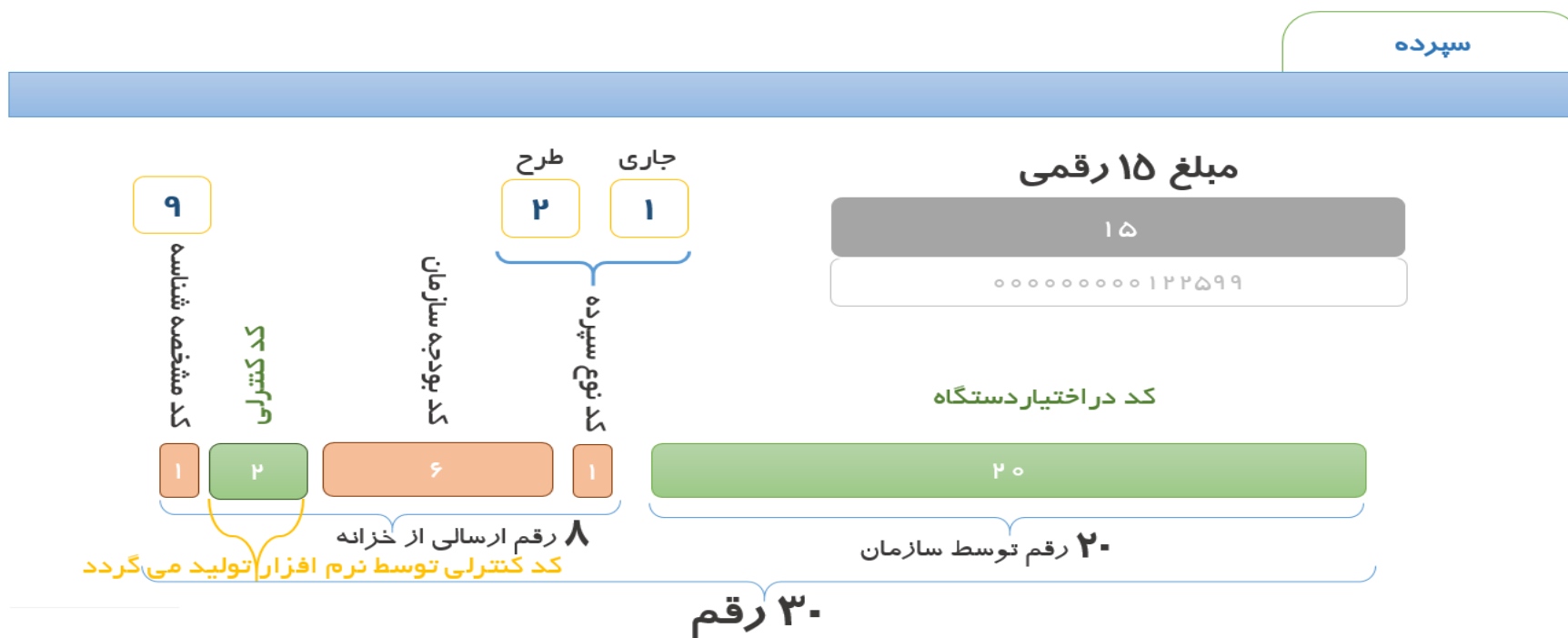

4) شناسه واریز سپرده

این نوع شناسه برای واریز وجوهی است که به صورت امانی به حساب سپرده دستگاه اجرایی واریز و پس از طی مراحل قانونی به حساب پرداخت کننده مسترد می‌گردد. کد معرف شناسه واریز سپرده عدد ۹ و جایگاه آن در شناسه واریز مطابق شکل زیر می‌باشد. با توجه به ساختار متفاوت شناسه واریز سپرده؛ لطفاً به موارد ذیل توجه فرمایید:

الف	ب	ج	د	ه
توع شناسه	کد کنترلی	کد بودجه 6 رقمی دستگاه اجرایی	نوع سپرده	کد در اختیار دستگاه اجرایی (20 رقم)
9				

شکل ۱-۱۷: کد معرف شناسه واریز سپرده

شکل ۱-۱۸: کد معرف شناسه واریز سپرده

ب) کد ۲ رقمی کنترلی مطابق فرمول و توسط نرم‌افزار شناسه سپرده تعبیه شده در پورتال بهداد، تولید می‌گردد.

ج) کد ۶ رقمی بودجه طبق جدول اعلامی از خزانه داری کل تکمیل شود.

د) نوع سپرده شامل سپرده‌های جاری کد (۱) و سپرده‌های طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کد (۲) می‌باشد.

ه) ۲۰ رقم کد بخش مذکور کاملاً در اختیار دستگاه اجرایی می‌باشد.

نکته بسیار مهم در انتخاب نوع شناسه واریز: کد تک رقمی معرف نوع شناسه (کد مشخصه شناسه واریز) می‌باشد که دستگاه‌های اجرایی لازم است با توجه به نیاز سازمانی و نوع **شناسه** و **حساب** انتخابی خود، اقدام به تعریف کد مذکور مطابق با شناسه‌های تعریف شده پیش‌گفت نموده و **کد اعلامی از سمت خزانه را نادیده بگیرند.**

صحت‌سنجی شناسه واریز

دستگاه اجرایی لازم است پس از انتخاب نوع شناسه واریز و تولید آن، اقدام به صحت‌سنجی شناسه‌ها توسط ابزار تولید شناسه موجود در پورتال بهداد نموده تا از صحت شناسه‌های تولیدی اطمینان یابد؛ بدیهی است امکان واریز وجه با شناسه‌های نادرست توسط پرداخت‌کنندگان وجود نخواهد داشت و از این‌رو، طی نمودن این مرحله از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود.

نکته: مستند آموزشی راهنمایی استفاده از نرم افزار تولید شناسه واریز در پورتال بهداد موجود می باشد.

سیاس

۱

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹